

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

2 An sint aliquae poenae impositae à legislatore, tam Ecclesiastico, quàm
ciuili annexae delictis ante omnem iudicis sententiam?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

9.62. art. 3. Et in summa, verb. poena, Bannes 1.2. q. 12. art. 2. ad 1. Et ultim. Aragon. q. 41. art. 3. Et q. 62. art. 3. Valent. 1. 2. disp. 7. q. 5. part. 6. q. 3. prope finem. Medina. 1.2. quest. 96. art. 4. Conrad. de contract. q. 7. & Corduba lib. 1. quest. 36. & alij ab eisdem relati. Probat Caietan. quia lege tantum obligari quis potest ad sustinendam poenam, cum poena in passione consistat, non ad agendum illam.

4. Dicendum ergo est posse legem humanam obligare ad poenam tam privativam, quam positivam subeundam ante iudicis sententiam, modo sit moderata poena, & humane conditioni non admodum difficilis, sic tenent communiter Doctores. Valquez disp. 168. cap. 1. Et seqq. Castro 2. de lege penali. c. 5. 8. Et seqq. Et lib. 2. de iusta haret. punit. cap. 6. Et seqq. Navar. cap. 13. n. 7. Et cap. 25. n. 117. Couarr. 2. part. de sponsalib. cap. 6. § 8. n. 10. Suar. rom. 5. in 3. part. disp. 3. sect. 1. Et lib. 5. de legibus, c. 5. à n. 15. Salas de legib. disp. 15. sect. 2. num. 25. Bonacin. disp. 1. quest. 1. punct. 7. § 2. n. 8. Et 9. Et quidem de penis privativis est res manifesta: si enim potest Ecclesia privare sacramentorum receptione, & administratione, & communiōne politica, & aliis bonis, ad quæ Christianus habet ius: quare non poterit respublica dominio pecuniarum privare, & inhabitem delinquentem efficere ad officia publica, alave muneris subeundi? De penis autem, quæ actionem requirunt, sic probat. Quia obligatio ad huiusmodi actiones penales efficiendas non excedit potestatem præceptivam reipublicæ; potest enim respublica ob bonum commune præcipere alicui ieiunium, elemosynam, remissionem. Quare ergo non poterit hæc eadem præcipere in poenam, ob aliquod delictum commissum?

5. Dixi posse rempublicam obligare suis legibus ad poenam subeundam, modo sit moderata, & humane conditioni non admodum difficilis. Nam si poena sit acerba, & nimis gravis, non est expediens illam imponere, quia pauci illam exequerentur. Sed quod communitati expedit non est, non potest præcipi à legislatore. Ergo.

Ex hac doctrina fit non posse legislatorem obligare delinquentem ipso facto ad aliquam actionem efficiendam, ex qua graviter eius vita, fama, & honor periclitetur, quia non esset obligatio naturæ humane accommodata, neque rectæ gubernationi conveniens, & ita docet Salas disp. 15. sect. 1. specialiter n. 37. Suarez de legib. lib. 5. cap. 5. n. 12. Et 16. fine.

6. Neque obstant argumenta contraria. Ad primum pro sententia Soti respondeo negando sola crimina publica posse prohiberi à republica, quia etiam secreta obstant rectæ gubernationi; gubernationem enim civitatis non solum latrocinia, & quælibet alia crimina publica, sed secreta præcavere debet. Nullus autem apertus modus præcavendi esse potest, quam impositione poenæ. Poverit ergo poenam per legem imponere.

Ad primam & secundam confirmationem dico probare optime poenas Ecclesiasticas, præcipue censuras, aptius & frequentius ipso facto imponi posse, non tamen probare aliquas poenas non posse tam à iudice Ecclesiastico, quam civili imponi, si causa exigat.

Ad secundum concedo exequi poenam, secundum quod importat actionem, esse officium iudicis, & sine interuentu iudicis exequi non posse: at cum iudex, seu legislator delicto annexat poenam, officium iudicis exerceat, ipseque reus, ut minister iudicis in se ipsum poenam exequitur. At quia hæc executio non est forensis, & iudicialis, sed secreta, & in foto conscientia, ideo non requirit alios testes, & accusatores præter ipsum delinquentem, ipse enim sibi ipse est accusator, testis, & minister, qui poenam imponit, quando poena actionem eius requirit.

Ad fundamentum Caietani facilis est solutio. Nam etiam si demus poenam in passione consistere, obligari quis poterit ad agendam actionem, ex qua talis passio, seu poena oritur. Quod necessario dicendum est post latam sententiam condemnatoriam, qua quis condemnatur ad solutionem pecuniæ, vel ad peragendam in exilium. Adde poenam dici optime posse quamlibet actionem gravem, & molestam naturæ.

PUNCTUM II.

An sint aliquæ poenæ impositæ à legislatore tam Ecclesiastico, quam civili annexæ delictis ante omnem iudicis sententiam.

- 1. Censura excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & irregularitatis poena sæpe incurruntur.
- 2. Irritatio actus, & inhabilitas ad illum sæpe est non ut poena, sed ut forma: aliquando inducitur ut poena, & quando hæc contingant.
- 3. Poena conditionalis ante iudicis sententiam obligat.
- 4. An admittis ad collegium in quo est statutum, si tale delictum committat, privilegia priuatur, manent ipso iure priuatus.
- 5. Proponitur communis sententia nullam poenam præter cen-

- 6. Poena ad sui executionem postulantes actionem non contrahunt ante sententiam saltem declaratoriam.
- 7. Poena impediens ius querendum absque sententia contrahuntur.
- 8. Ferè nulla est poena priuans iure quæsto, quæ ante sententiam declaratoriam contrahatur.
- 9. Excipienda est poena, qua coniuges incestuosi debiti petitione priuantur.
- 10. Obijciuntur aliqua aduersus supradicta.
- 11. Satisfit supradictis obiectionibus.
- 12. Firmatur conclusio probabiliter esse nullam poenam, quæ proprie poena sit, contrahi absque sententia criminis declaratoria, exceptis censuris, & irregularitate.
- 13. Satisfit quidam obiectioni.

1. Gravissima est hæc difficultas, ad cuius decisionem aliqua præmittenda sunt, in quibus ferè omnes Doctores conveniunt.

Primo conveniunt Doctores censuras excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & irregularitatis poenam ipso facto, nul a exphata iudicis sententia, sæpe incurriri, ex cap. si quis suadente, 17. q. 4. Et ex tuo tit. de sent. excomm. Et de homicid. & tradit ipemet Sotus 1. de iust. q. 6. art. 6. concl. 2. Salas plures referens disp. 15. de legib. sect. 2. n. 29. vers. inhabilitas. Sanch. lib. 9. de matr. disp. 30. n. 1. Et 2. Suar. de legib. lib. 5. cap. 5. Ratio præcipua est, quia ita est vtu receptum, & quia conveniens erat, ut Ecclesia, quæ spirituales subditorum profectum spectat aliquas poenas haberet, quibus à contrahendis delictis, quantumcumque occultis, arceat.

2. Secundo conveniunt Doctores sæpe induci annulationem actus, & inhabilitatem ad illum, non ut poenam sed ut formam: quæ ratione matrimonii clandestini sine patocho, & testibus requisitis à Trident. celebrata, redduntur nulla, alienatio rerum Ecclesiæ sine debita solemnitate, testamentum minus solemniter, contractus pupilli sine consensu tutoris, & alia innumera, quæ poenæ non sunt, sed solemnitates à iure requisitæ. Aliquando vero annullatio actus, inducitur in poenam delicti commissi, qualiter in omnium sententia inducitur ei, qui cognovit consanguineam vxoris intra secundum gradum, ne scilicet habilis sit ad contrahendum, nisi ex dispensatione Pontificis, & si est coniugatus, ne possit debitem petere, ex cap. transmissa, de eo qui cognovit consanguineam vxoris. Item si aliquis coniugatus sub fide data de matrimonio contrahendo, cum aliqua adultæritium commisit, inhabilitas redditur mortua vxore ad contrahendum, ex cap. super hoc, cap. significasti, cap. fin. de eo, qui duxit in matrimonium, quam polluit per adulterium, quæ poenæ nulla spectata iudicis sententia contrahuntur, ut tenent omnes Doctores. Ut autem sciatur, quando inhabilitas apponitur, ut poenæ, quando non? Attendendum est, an imponatur ob punitionem, & detestationem alicuius delicti, aliàs non erit poena, tertius in cap. penitentia, de penitentia distinet. 3. & tunc cessante delicto, cessabit & poena, & inhabilitas: at si non ob punitionem delicti, sed ob bonum regimen, & fraudes præcavendas apponatur inhabilitas, qualis est in matrimonio clandestino, & intra gradus prohibitos, in alienatione rerum Ecclesiasticarum, in contractibus, in quibus forma non servatur, tunc non est poenæ, neque requirit iudicis sententiam, sed eo ipso actus est nullus, & irritus, ut probat Matienzo lib. 5. recapit. tit. 4. l. 1. gloss. 10. num. 35. & Azuero eodem lib. tit. 1. l. 1. n. 13. Thom. Sanchez alios referens lib. 3. de matr. disp. 4. n. 9. Salas disp. 16. sect. 2. Farinac. 2. part. fragment. crim. ubi de lege, n. 160. pag. 203.

3. Tertio conveniunt Doctores poenam conditionalem, seu legem sub conditione positam obligare ante iudicis sententiam, quia hæc non est poena, sed conditio, sub qua aliquid conceditur, quæ non impleta, cessat favor factus. Quæ ratione in Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. statuitur ut clericus minorum ordinum carens beneficio, si non gestat habitum clericalem, non gaudeat privilegio fotti: neque coniugatus si non contraxit cum vxore, & virgine, & alicuius Ecclesiæ servitio sit addictus, quia non ponit conditionem, sub qua hoc privilegium conceditur. Item in cap. si quis vero, de clandestina dispensatione, declarantur illegitimi filij nati ex matrimonio clandestino invalido: utpote quibus deficit conditio requisita, ut filij nati ex matrimonio legitimi essent, & ita tradit Sanch. lib. 3. de matr. disp. 53. n. 8. Et lib. 8. disp. 21. n. 77. Valent. 1. 2. disp. 7. quest. 5. punct. 6. § 3. Suarez lib. 5. de legibus, c. 6. n. 10. Claus regia lib. 3. cap. 9. Bonacina disp. 2. quest. 1. punct. 7. num. 24. Idem contingit in legatis sub conditione & fortis, quæ non impleta cessat legatum, ut si formæ resignatur legatum sub conditione si castè vixerit, ea utripit vivente, nullo modo retinere in conscientia legatam potest, sed debet ad hæredes transmittere, quia ibi non priuatur legato in poenam fornicationis, sed quia conditionem, sub qua fuit concessum, non implevit, sic Molin. tom. 1. de iustit. tract. 2. disp. 96. fine. Th. Sanch. innumeris referens lib. 7. de matr. disp. 91. n. 2. Et 5. Valq. p. 1. disp. 173. c. 3. Valent. 1. 2. disp. 6. q. 5. punct. 6. vers. item intelligendum est. Bonac. de legib. disp. 2. q. 1. part. 7. § 2. n. 24. Salas

